

Вимоги до спеціалістів, які надають соціальні послуги

ЛЮБОВ СОЛОДУХІНА
ЕКСПЕРТКА ГО «СОЦІАЛЬНА СИНЕРГІЯ»
З ПИТАНЬ ЗАХИСТУ ПРАВ ДІТЕЙ ТА СОЦІАЛЬНОЇ ПІДТРИМКИ СІМЕЙ

Матеріал створений за підтримки Ради Європи в межах проєкту «Посилення соціального захисту в Україні». Погляди, викладені в ньому, є відповідальністю його авторів і можуть не співпадати з офіційною політикою Ради Європи

Професійна основа надання соціальних послуг

Працівники надавачів соціальних послуг державного/комунального та недержавного секторів та фізичні особи, які надають соціальні послуги без здійснення підприємницької діяльності, забезпечують надання соціальних послуг на професійній основі

*Пункт 4 статті 13 Закону України
«Про соціальні послуги»*

Особливості роботи надавача соціальних послуг

Специфіка роботи

- різновіковий та соціальний склад отримувачів послуг;
- широкий спектр соціальних проблем, що підлягають вирішенню;
- потреби людей та громади, обумовлені конкретними викликами, як от зараз – широкомасштабним вторгненням

Вимоги до працівника

- знання та вміння щодо роботи з різними категоріями сімей та осіб, перелік яких постійно збільшується;
- специфічні знання та навички з питань загальної та вікової психології, педагогіки, прав людини, прав дитини, соціології, педагогіки, фізіології тощо;
- вміння запобігати та розв'язувати конфлікти, аналізувати життєві обставини отримувачів і сприяння у їх вирішенні або мінімізації;
- здібності до організації ефективної мультидисциплінарної, міжвідомчої та міжсекторальної взаємодії з партнерами;
- високі людські якості, комунікабельність, стресостійкість, витримка

Законодавство, яке визначає вимоги до працівників надавача соціальних послуг

- Закон України «Про соціальні послуги»;
- постанова Кабінету Міністрів України від 03.03.2020 № 185 «Про затвердження критеріїв діяльності надавачів соціальних послуг»;
- довідник кваліфікаційних характеристик професій працівників «Випуск 80 «Соціальні послуги», затверджений наказом Мінсоцполітики від 29.03.2017 № 518;
- Державні стандарти надання соціальних послуг (затверджені на більшу частину соціальних послуг, визначених Класифікатором соціальних послуг, затвердженим наказом Мінсоцполітики від 23.06.2020 № 429;
- пропрофесійні стандарти, затверджені наказами Мінекономіки, які містяться у Реєстрі кваліфікацій, скористатись ним можна шляхом пошукового запиту на конкретну професію чи вид діяльності

**Визначення переліку
соціальних послуг та
форми їх надання
(денно чи стаціонарно)**

**Опрацювання
змісту послуг та
державних стандартів
їх надання**

**Формування
структури, штатного
розпису та посадових
інструкцій**

Перелік соціальних послуг міститься у
Класифікаторі соціальних послуг

Наприклад, якщо послуга включає надання
психологічної допомоги, то у штаті надавача
має бути психолог, а стаціонарна форма
передбачатиме
наявність кухарів, медиків тощо), вимоги до
яких встановлені галузевими нормами та
стандартами у відповідних сферах

Назви посад мають відповідати
Класифікатору професій, а кваліфікаційні
категорії та розряди – довіднику
кваліфікаційних характеристик професій
працівників «Випуск 80 «Соціальні
послуги»

Вимоги до фахового рівня працівників надавача соціальних послуг

Працівники надавача соціальних послуг, зокрема, соціальні працівники, соціальні менеджери, фахівці із соціальної роботи, соціальні педагоги, психологи та інші, повинні мати відповідний фаховий рівень що підтверджується:

- документом про освіту;
- свідоцтвом про підвищення кваліфікації та атестації відповідно до законодавства.

Під час дії на території України або її окремої частини, надзвичайного або воєнного стану допускається залучення до надання послуг працівників і волонтерів, які не мають документів, що підтверджують їх фаховий рівень, з укладенням договорів відповідно до законодавства.

Вимоги стосовно освіти

Обов'язкова вища освіта

Вимагається для більшості посад:

- виключно ступінь магістра (наприклад керівний склад);
- ступінь магістра чи бакалавра (наприклад фахівець із соціальної роботи);
- ступінь молодшого бакалавра (наприклад фахівець з фізичної реабілітації)

Від освітньо-професійного ступеню вищої освіти може залежати і визначення категорії посади (провідний, I, II категорії), якщо вона передбачена.

Для окремих працівників вимога до вищої освіти відсутня

Це стосується, зокрема, соціального робітника, перекладача жестової мови (сурдоперекладача) та соціального працівника, який належить до допоміжного персоналу

Вимоги до знань:

ЗАГАЛЬНІ

стосуються всіх працівників, які надають соціальні послуги, зокрема:

- знання Конституції,
- законодавства України з питань соціального захисту, соціальної роботи, соціальних і реабілітаційних послуг, соціальної допомоги, сімейного, трудового, житлового законодавства України, міжнародного та національного законодавства у сфері захисту прав людини, дитини, осіб з інвалідністю.

СПЕЦІАЛЬНІ

конкретні вимоги до обсягу знань та навичок працівника, які формуються, виходячи зі специфіки завдань конкретної посади, характеристик цільових категорій отримувачів послуг, з якими він працює, та змісту самої послуги.

Вимоги до знань окремих працівників (вибірково)

Фахівець із соціальної роботи

законодавство України з питань охорони дитинства, запобігання та протидії домашньому насильству, протидії торгівлі людьми, володіти інформацією щодо форм і методів виховання дітей, формування навичок відповідального батьківства, культури людських відносин тощо

Соціальний працівник

основи психіатрії, організації соціальної реабілітації, догляду за хворими, надання першої медичної допомоги, адже цільовою категорією отримувачів його послуг є люди похилого віку та особи з інвалідністю

Соціальний робітник

основи ведення домашнього господарства, організацію надання комунальних/побутових та інших індивідуальних послуг, основи догляду за громадянами похилого віку та особами з інвалідністю, ліжково-хворими, основи дієтології і приготування страв, надання долікарської допомоги, санітарії, гігієни тощо

Додаткові вимоги / обмеження до працівників*

- працівники, залучені до організації та надання соціальної послуги кризового та екстреного втручання мають володіти вміннями та навичками управляти стресом, знаннями щодо методів подолання горя, втрати, насильства в сім'ї, способів реагування на неадекватну поведінку отримувачів соціальної послуги, які переживають стрес, а також мати навички щодо оцінки кризової ситуації;
- соціальну послугу догляду та виховання дітей в умовах, наближених до сімейних, не можуть надавати особи, які були засуджені за кримінальні правопорушення проти життя і здоров'я, волі, честі та гідності, статевої свободи та статевої недоторканості особи, а також іншими статтями Кримінального кодексу України, або мають непогашену чи не зняту судимість за вчинення інших кримінальних правопорушень.

* визначаються вимогами державних стандартів на конкретні види послуг

Для надання деяких послуг обов'язкове спеціальне навчання*, наприклад:

- соціальний супровід прийомних сімей, дитячих будинків сімейного типу;
- послуги супроводу дитини під час інклюзивного навчання;
- соціальні послуги соціально-психологічної реабілітації осіб із залежністю від наркотичних засобів чи психотропних речовин.

Здебільшого курс такої спеціальної підготовки забезпечується регіональними центрами соціальних служб.

* визначаються вимогами державних стандартів на конкретні види послуг

Заклади, які забезпечують навчання та методичну допомогу:

Заклади освіти*

*Заклади освіти (включно післядипломної), які мають відповідну ліцензію

Забезпечують підготовку, перепідготовку та підвищення кваліфікації фахівців та професіоналів надавачів соціальних послуг

Громадські організації та фонди

До підвищення кваліфікації можуть залучатися організації, що мають досвід роботи з відповідними вразливими групами населення

Регіональні центри соціальних служб

Забезпечують організацію навчання та надають методичну допомогу

Інші важливі вимоги

Працівники, які надають соціальні послуги, повинні мати особисті медичні книжки та проходити обов'язкові профілактичні медичні огляди

Слід також мати на увазі, що вимоги до посад окремих працівників, які залучені до роботи у надавача соціальних послуг, зокрема кухарів, медичних працівників, господарського персоналу встановлені відповідними галузевими нормами і стандартами, якими також необхідно керуватися

* Порядок проведення обов'язкових профілактичних медичних оглядів та видачі медичних книжок, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 23.05.2001 № 559.

**Здійснюючи підбір персоналу, надавач
соціальних послуг має обирати фахівців,
освіта, компетенція та практичні навички
яких будуть відповідати потребам
отримувачів послуг**

ЗВЕРНІТЬ УВАГУ:

Для забезпечення ефективності роботи надавача принципове значення має чисельність його працівників залежно від кількості отримувачів відповідних послуг.

Адже, навіть при дотриманні усіх вимог до спеціалістів, які надають соціальні послуги, перевищення навантаження на одного працівника негативно впливатиме на якість наданих ним послуг

European
Social
Charter

Charte
sociale
européenne

